

Udkast til Kommissorium for sikring af arkæologiske levn i Alken Enge samt klimasikring af tilstødende ejendomme mod oversvømmelse fra Alken Enge siden.

Baggrund

I gennem en længere årrække har Museum Skanderborg m.f. arbejdet med de spektakulære arkæologiske fund i Alken Enge af humane knogler fra flere hundrede krigere fra tiden lige efter Kr.f.

Fra 2008 til 2018 er der foretaget nye arkæologiske udgravninger i Alken Enge, hvor det blev slået fast, at der her er tale om et af de vigtigste arkæologiske levn i Nordeuropa.

I gennem de sidste 5 år har en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Museum Skanderborg, Skanderborg Kommune og Aarhus Universitet m.f. arbejdet med mulighederne for bevaring af de truede arkæologiske fund. Den 25. april 2018 bevilgede Skanderborg Byråd et beløb til undersøgelse af muligheden for at kunne gennemføre en sikring af de arkæologiske fund. Bevillingen fra byrådet blev dels benyttet til at undersøge de tekniske muligheder for en sikring af de arkæologiske levn kombineret med en sikring af bygninger langs Alkenvej, og en række lodsejersamtaler som skulle lodde stemningen for eller imod projektet. Overordnet er grundejerne positive i forhold til indgåelse af frivillige aftaler, dog under forudsætning af, at den rigtige pakke af compensation – økonomisk, praktisk, teknisk – kan findes til dem. Arbejdet blev gennemført af Museum Skanderborg i samarbejde med rådgivningsfirmaet Orbicon/wsp. Alle rapporter fra dette arbejde findes på referat af byrådsmødet fra den 24. juni 2020 som bilag.

Konkret vedtog Skanderborg Byråd den 24. juni 2020 følgende for det videre arbejde:

- at videreføre arbejdet efter arbejdsgruppens anbefalinger, og at arbejdet forankres ved Museum Skanderborg
- at der fremadrettet koordineres mellem det arkæologiske projekt og natur- og klimasikring i området
- at Museum Skanderborg udarbejder og fremsender et kommissorium for næste fase af arbejdet, herunder finansieringsbehov, til godkendelse i Byrådet
- at arbejdsgruppen opretholdes som rådgivende organ i projektet.

koordineringsgruppens opgave

Efter den overordnede positive indstilling fra beboere og lodsejere i og ved Alken Enge omkring løsningen med en kombineret bevaring af de arkæologiske fund og sikring af boligerne ved Alken Enge, er næste skridt at udarbejde egentlige aftaler med de enkelte beboere og lodsejere samt detailplanlægge den fysiske sikring.

Arbejdsgruppens arbejdsområde bliver som det første udvidet på den måde at den seneste oversvømmelse i marts 2020 viste at det er nødvendigt at medtage husene langs Vædebrovej i større grad end tidligere. Det betyder at grundejerforeningen Alken Enge (Alkenvej) er blevet udvidet med beboerne langs Vædebrovej.

Herudover er der et behov for at arbejde videre med mulighederne for at sikre ejendommene mod oversvømmelse fra Alken Enge, som en afledt del af det arkæologiske sikringsprojekt samt at gennemføre en informationsindsats til beboere og grundejere i området omkring Alken Enge snarest muligt.

Med dette kommissorium fremlægger Museum Skanderborg i samarbejde med repræsentanter fra afdeling for Plan og Byudvikling samt afdeling for Klima, Vand og Natur ved Skanderborg Kommune et

arbejdsprogram for projektets videreførelse, herunder økonomi til behandling ved kommende udvalgs- og byrådsbehandling.

Fra rådgiver Orbicon/wsp er der lagt op til at detailplanlægningen af sikringen ved spunds/dige skal ske parallelt med beboer/lodsejer forhandlingerne, da det er vigtigt at detailplanlægningen hele tiden kan tilpasses de aktuelle forhandlinger.

To andre forhold er også gældende med hensyn til placering af en spundsvæg/dige. Den første er at placeringen af spundsvæg/dige skal sikre de arkæologiske fund. Det andet er, hvor det geoteknisk kan lade sig gøre, at placere en Spundsvæg/dige i forhold til jordbunden, så en spundsvæg/dige vil være langtidsholdbar.

Koordineringsgruppen er en ud af flere arbejdsgrupper der arbejder med Illerup Ådal. Naturstyrelsen arbejder på at få et større projekt der vedrører hele Illerup Ådal i hus medens der er en dialog omkring klimasikring i en gruppe med repræsentanter fra Skanderborg Kommune og lokale lods- og husejere. Der vil blive sikret en udbygget dialog mellem alle der arbejder med projekter i Illerup Ådal og Alken Enge. Der er også flere personsammenfald i de tre arbejdsgrupper.

Koordineringsgruppens sammensætning og arbejdsform

Koordineringsgruppen består af følgende personer:

Bente Andersen, Repræsentant for Pumpelaugget i Alken Enge
Ejvind Hertz, Museum Skanderborg
Hans Brok-Brandt, Afdelingsleder Klima, Vand og Natur, Skanderborg Kommune
Jesper Simonsen, Leder af Kultur og erhverv, Skanderborg kommune
Jonas Kroustrup, Koncernchef for Teknik og Miljø, Skanderborg Kommune
Knud Abildtrup, Repræsentant for Grundejerforeningen Alken Enge
Knud Erik Hesselbjerg, Naturstyrelsen
Lene Høst-Madsen, Museum Skanderborg
Mikkel Lindskov Pedersen, Afdelingsleder af Plan og byudvikling, Skanderborg kommune
Ole Larsen, Repræsentant for Landboforeningen Odder-Skanderborg
Søren Munch Kristiansen, Geoscience AU

Projektet vil blive forankret ved Museum Skanderborg, hvor Museumsinspektør Ejvind Hertz vil være koordinator for organisering og udførelse af projektet.

Koordineringsgruppen består af interessenter fra lokalområdet, kommunale embedsmænd, Museum Skanderborg og Aarhus Universitet. Alle fra arbejdsgruppen vil løbende blive orienteret om projektets udvikling og blive taget med på råd. Der vil løbende blive afholdt møder mellem de forskellige parter og i selve arbejdsgruppen.

Forhandlinger med lodsejere vil blive udført af en repræsentant fra henholdsvis rådgiver Orbicon/wsp og Museum Skanderborg i fællesskab.

Tidsramme og slutprodukt

En tidsoversigt fra Orbicon/wsp viser at hele processen i denne del af projektet vil vare ca. et års tid. Det vil sige at hvis projektdelen kan starte op i januar 2021 vil der være mulighed for at delen er afsluttet til december 2021.

Fase	Tidsrum (effektivt forløb):
Geotekniske boringer og indhentning af øvrig baggrundsinformation	Jan. 2021 – marts 2021
Indledende detailprojektering	Marts 2021 – april 2021
Lodsejerforhandlinger og detailprojektering	April 2021 – nov. 2021
Færdiggørelse af detailprojekt	Dec. 2021

Til færdiggørelse af projektet hører også en fuld afrapportering af det udførte arbejde med projektbeskrivelser af hvordan en sikring af de arkæologiske fund og ejendomme kan gennemføres samt en økonomisk oversigt over de hermed forbundne omkostninger klar til byrådsbeslutning og videre fondsansøgninger.

Økonomi

Følgende overslagspriser er leveret ekskl. moms fra Orbicon/wsp på de tre dele som er aktuel i denne fase. Dertil er der kommet et beløb på myndighedsbehandling til Orbicon/wsp for udarbejdelse af ansøgninger til diverse tilladelser/dispensationer.

○ Detailprojektering	kr. 270.000
○ Geotekniske boringer langs spunds/voldtracé, Sætninger mv.	kr. 130.000
○ Lodsejerforhandlinger: 30 ejendomme af 15 timer.	kr. 450.000
○ Myndighedsbehandling	kr. 100.000
○ 15% til uforudsete udgifter	kr. 142.500

I alt kr.1.092.500

Yderligere tre dele er der givet prisoverslag på fra Orbicon/wsp, men de hører hjemme i en fondsfinansieret del af projektet i forbindelse med selve realiseringsfasen.

Koordineringsgruppens aflevering af kommissorium

Museum Skanderborg aflevere det udarbejdede kommissorium til videre politisk behandling i august 2020. Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Miljø- og planudvalg orienteres af relevante deltagere i koordineringsgruppen og vil derfor løbende være orienteret om koordinerings arbejde.